

บทที่ ๒

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองคียังมีน้อย สำหรับงานวิจัยที่พอจะนำมาถว้อ้างอิงและมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองคียังมีดังนี้คือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ชาลี ลัทธิต^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองคียางประการของเด็กที่จบชั้นประถมปีที่ ๔" งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อคนควาคูว่าหลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้เตรียมเด็กที่จบประถมปีที่ ๔ ไปแล้ว ให้พร้อมที่จะมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองคียากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองคียอดคล้องกับความมุ่งหวังที่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้เด็กปฏิบัติ ความคิดเห็นของนักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ สุจิต บุญบงการ^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติและความสนใจของนิสิตนักศึกษาไทยที่มีต่อการเมือง" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนิสิตนักศึกษาที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ นิสิตนักศึกษาที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนิสิตนักศึกษาที่เรียนทางสังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์ นิสิตนักศึกษาทั้งสามกลุ่มนี้เรียนอยู่ในปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้น ผลของการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า นิสิตนักศึกษาอีก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ชาลี ลัทธิต, "การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองคียางประการของเด็กที่จบชั้นประถมปีที่ ๔" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๐๗) (อัครสำเนา).

^๒Suchit Boonbongkarn, "Thai Students Political Interest and Attitudes, The Journal of Social Science, (October, 1969), pp. 160 - 187.

สองกลุ่ม

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ชาญ อันวงศ์^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔ ในจังหวัดพระนคร" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔ โดยเน้นเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน คือ สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสวนมากมีความคิดเห็นที่ถือได้ว่ามีความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตย ทั้งในด้านการปกครองและการดำเนินชีวิต

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ วัลลภ พุ่มพวง^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในจังหวัดมหาสารคามที่บรรลุนิติภาวะแล้ว อายุระหว่าง ๒๐ - ๒๑ ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และไม่ได้ศึกษาต่อ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์คนไทยที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลของการวิจัยพบว่า คนไทยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นไม่ถูกต้องในเรื่องความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะแล้วความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างชายกับหญิงไม่แตกต่างกัน

^๓ชาญ อันวงศ์, "ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔ ในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑). (อัครสำเนา).

^๔วัลลภ พุ่มพวง, "ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓). (อัครสำเนา).

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ สมจิตร์ วัฒนคุลัง^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญทั้งเพศชายและหญิง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบซึ่งสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี โดยเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญและนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมแบบประสม

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีนั้น มีอยู่บ้างพอที่จะนำมากล่าวอ้างอิงได้ดังนี้

Carroll Lee Englehardt^๖ แห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา ได้ทำการวิจัยเรื่อง *The Common School and the Ideal Citizen : Iowa 1876 - 1962* ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานและสิ่งพิมพ์ของ Iowa Department of Instruction และ Iowa State Teachers Association ตลอดจนบันทึกคำปราศรัยสิ่งพิมพ์ของนักการศึกษาแห่งไอโอวา วารสารของโรงเรียนและแบบเขียนที่ใช้ในไอโอวา ผลการวิจัยพบว่า นักการศึกษาแห่งไอโอวามีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญของสังคมที่จะถ่ายทอดค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี โรงเรียนจะต้องเน้นในเรื่องส่วนรวมมากกว่าบุคคลซึ่งเป็นลักษณะของพลเมืองดี มีความเชื่อมั่นในคำสอนของศาสนาและโรงเรียนต้อง

^๕สมจิตร์ วัฒนคุลัง, "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕). (อัครสำเนา).

^๖Carroll Lee Englehardt, "The Common School and the Ideal Citezen : Iowa, 1876 - 1962." Dissertation Abstracts International, Vol. XXX. No. 9 (March, 1970), p. 3882 A.

รวมมือกับสถาบันอื่น ๆ ในการปรับปรุงสังคม สร้างความก้าวหน้าความเป็นระเบียบแกสังคม

Charles Douglass Cary ^๓ แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้ทำการวิจัย เรื่อง "Education for Citizenship in the U.S.S.R." เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึกอบรมความเป็นพลเมืองที่แก่เยาวชน โดยการจัดการสอนในโรงเรียนของรัฐเซีย โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา วิธีที่ใช้ในการวิจัยก็คือ การศึกษาวิเคราะห์แบบเรียน วัสดุสิ่งพิมพ์ที่ได้จากหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐเซีย และใช้การสังเกต ความคิด ความรู้สึกที่เป็นผลมาจากผู้วิจัยได้เข้าไปอยู่ในรัฐเซีย ๒ เดือน ประกอบการวิจัยนี้ด้วย ผลการวิจัยพบว่า ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองของรัฐเซีย พลเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและจะต้องผูกพันกับรัฐบาล นักเรียนจะมีความคิดไปในทางที่กำหนด กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็ก รัฐบาลจึงพยายามอบรมกลุ่มเพื่อนให้เป็นไปในทางที่กำหนดไว้

Harold Rose และ James Hensley ^๔ ได้ทำการวิจัย เรื่อง The Relationship Between Anomia and Participation in Adult Adult Basic Education โดยการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ในแถบแอปปาลาเชียนของสหรัฐอเมริกา จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อต้องการทราบถึงอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ศึกษาในชั้นมูลฐานแถบแอปปาลาเชียนว่า จะทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร การวิจัยครั้งนี้ใช้คะแนน Pre - test กับ Post - test ที่ได้จากวิชาต่าง ๆ ใน

^๓ Charles Douglass Cary, "Education for Citezenship in the U.S.S.R.," Dissertation Abstracts International, Vol. XXX., No. 12 (June, 1970), p. 5493 A.

^๔ Harold Rose and James Hensley, "The Relationship Between Anomia and Participation in Adult Basic Education" Appalachian Adult Education Center. Issue 2, (June, 1972), pp. 3-19.

Program ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แถบแอบลาตาเซียนที่เข้ามาศึกษาในชั้นมูลฐาน ๔ เดือน และมีส่วนร่วมในการเรียนจะมีความรับผิดชอบในความเป็นพลเมืองดีขึ้น และทัศนคติก็เปลี่ยนไปจากเดิม

Harold Wayne Stubblefield แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้ทำการวิจัยเรื่อง **Adult Education for Civic Participation** โดยใช้วิธี **Historical Analysis** การวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นพลเมืองของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ การวิจัยแบ่งออกเป็น ๕ ระยะ คือ ๑๙๐๒ - ๑๘๑๘, ๑๘๒๐ - ๑๘๖๕, ๑๘๖๖ - ๑๙๒๐, ๑๙๒๑ - ๑๙๔๕, ๑๙๔๖ - ๑๙๗๐ แต่จะเน้นเรื่องการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ในช่วงหลังสุดคือ ๑๙๒๑ - ๑๙๗๐ ผลการวิจัยพบว่า ในการให้การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง จะต้องเตรียมผู้ใหญ่ให้มีส่วนร่วมในขบวนการทางการเมือง พัฒนาสังคมและการใช้ชีวิตในสังคมให้ดีขึ้น และให้การศึกษาด้านการเมือง เศรษฐศาสตร์ สังคมและชุมชน และปัญหาต่าง ๆ ในสังคม

Roger Berg ได้ทำการศึกษาเรื่อง **A New Model for Law - Focused Education** ของคนอเมริกัน เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๒ จากการศึกษาพบว่า คนอเมริกันส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิมนุษยชน มีเพียงร้อยละ ๖๒ ของพลเมืองที่มีอายุ ๑๗ ปี และพลเมืองในวัยผู้ใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับศาลสูงสุดอย่างดี และรู้ว่าศาลสูงสุดมีอำนาจในการตรวจตรารัฐธรรมนูญที่สภาองเกรสเป็นผู้ตรา

Harold Wayne Stubblefield, "Education for Civic Participation : A Historical Analysis," Dissertation Abstracts International, Vol. 33 No. 11 (March, 1973), p. 6047-A

Roger Berg, "A New Model for Law - Focused Education," The Social Education, Vol 39., No. 3 (March, 1975), p. 165.

ชั้น และมีร้อยละ ๕ ของพลเมืองในกลุ่มอายุเดียวกันมีความรู้ในเรื่อง การตัดสินใจในศาล ยุติธรรม และสามารถคาดการณ์การดำเนินงานของศาลยุติธรรมได้ ร้อยละ ๗๐ - ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และร้อยละ ๖๐ มีความรู้เกี่ยวกับขบวนการเลือกตั้ง

Gabriel A. Almond and Sidney Verba^{๑๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง

Political Attitudes and Democracy ใน ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ วิธีดำเนินการวิจัย จะใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีคำถามในการสัมภาษณ์ทั้งหมด ๑๓๑ คำถามรวมเรียกว่า Political Life - History Interview ผลของการวิจัยพบว่า คนอเมริกันและคนอังกฤษ ประมาณ ๓ ใน ๔ มีส่วนร่วมในขบวนการสื่อสารเกี่ยวกับการเมือง คนเยอรมันมีเพียง ร้อยละ ๖๐ ส่วนคนอิตาลีนั้นน้อยกว่า ๑ ใน ๓ ที่มีส่วนร่วมในเรื่องเดียวกันนี้ และคนเม็กซิกันมีร้อยละ ๓๔ เท่านั้น และนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาารวมทั้งในระดับที่สูงกว่านี้ของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน จำนวนมากกว่า ๓ ใน ๔ ที่สนใจเกี่ยวกับการเมือง ส่วนนักเรียนหญิงของเม็กซิโกที่สนใจเรื่องนี้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่นักเรียนหญิงของอิตาลีระดับมัธยมศึกษาจะสนใจเรื่องนี้น้อยกว่านักเรียนหญิงของทั้ง ๔ ประเทศดังกล่าว^{๑๒}

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า งานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองคือนักศึกษาผู้ใหญ่ บางพอสมควร และจะได้นำผลจากการวิจัยข้างต้นนี้ไปกล่าวอ้างอิงสนับสนุนการวิจัยต่อไป

^{๑๑} Gabriel A. Almond and Sidney Verba, "Political Attitudes and Democracy, The Civic Culture. (Princeton, N.J., Princeton University Press, 1963), pp. 120-121.

^{๑๒} Ibid, p. 390.